

Een vrije dag voor God

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel waarin Augustinus aandacht besteed aan de manier waarop Jezus met de sabbat omging. Hij wil zijn gemeenteleden een goede visie op de rustdag meegeven. Een dag om in het licht van Christus te zien en goede werken te doen.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2010) Een vrije dag voor God. In: Aan de slag met Augustinus, Bronnen van inspiratie - deel 2 (pp. 129-131) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hart
Plaatsingsdatum	2010
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Rusten, vrij zijn, sabbat, zondag, rustdag

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 34 Een vrije dag voor God

In de oudheid werd er met minachting gekeken naar de joodse godsdienst, vooral op de viering van de sabbat. Seneca zei dat het dwaas was van de joden om een zevende deel van je leven door te brengen met nietsdoen. Dat de joden erg gehecht waren aan de sabbat, bleek toen Jezus een andere opvatting over de sabbat leerde. De joden eerden de sabbat als dag, maar Jezus gebruikte de sabbat om God te eren. Augustinus besteedt in onderstaande preek veel aandacht aan de manier waarop Jezus met de sabbat omging en probeert zijn gemeenteleden een goede visie op de rustdag mee te geven. Hij wil dat ze die dag in het licht van Christus zien en goede werken doen.

Een vrije dag voor God

Er is een bekend probleem in Genesis, een boek van de joodse wet en het begin van de Heilige Schrift. Waarom heeft God al Zijn werken op de zesde dag voltooid en ging Hij op de zevende dag, de sabbat, uitrusten van al Zijn werken? Want Zijn Zoon, door Wie alles is gemaakt, zegt: "Mijn Vader werkt ononderbroken, en zo werk ook ik." Met die woorden weerlegde Hij de joden die het Hem zeer kwalijk namen dat Hij op sabbat tegen de zieke had gezegd: "Sta op, neem uw bed op en wandel." De joden mochten namelijk op sabbat niets vervoeren.

Wat bedoelt de Heer nu precies? Gaat de Zoon soms in tegen het woord van de Vader? Terwijl Hij Zelf het Woord van de Vader is? We moeten dit goed verstaan, anders blijven we net als de joden. Zij vatten de sabbat namelijk letterlijk op en dachten daarom dat God sinds die eerste sabbat niets meer deed. Of misschien dachten ze dat niet, maar geloofden ze dat Hij zes dagen met zijn schepping bezig was en iedere sabbat rust nam, vrij had en als een schoolkind genoot van Zijn vrije dag.

Dan nu de oplossing van het probleem. Het is waar dat God bij de schepping Zijn werken in zes dagen voltooidde en beëindigde en dat Hij op sabbat uitrustte van het maken van de schepping, niet van het besturen ervan. Want als deze hele wereld, dat wil zeggen de hemel en de aarde en alles wat zich daarin bevindt, niet door Hem wordt bestuurd, stort zij in. Maar Hij bestuurt de wereld zonder zich in te spannen, anders dan de man die zijn bed droeg. Als we het dus goed begrijpen is God tegelijkertijd aan het rusten en aan het werken. Trouwens, iedereen die werkt zonder zich in te spannen rust uit

tijdens zijn werk. Als u mij vraagt of God niets doet, vraag ik u: zouden we leven als Hij niets deed? Van de andere kant, als u mij vraagt of God rust kent vraag ik u: kan Hij ons iets geven wat Hij zelf niet kent? Mijn antwoord luidt daarom: Hij rust uit en Hij werkt onafgebroken. U kunt dat niet. Maar Hij is God, u niet. Het was zover dat de schaduwen verdwenen en de dag herademde, zoals geschreven staat in het Hooglied: "Voor de morgenbries opsteekt en de schaduwen verdreven worden."

Schaduw van de toekomst

Toen de Heer Jezus de zieke die Hij had genezen zei om zijn bed op te pakken, verdreef Hij zo de oude schaduwen. Nu was het dus zover dat moest gebeuren wat de apostel Paulus zegt: "Laat niemand aanmerkingen op u maken over eten en drinken of het vieren van feestdagen, nieuwe maan of sabbat. Dit alles is een schaduw van de komende dingen." Die joodse stiptheid was door God dus bedoeld als schaduw van de komende dingen. En die komende dingen heeft Christus door Zijn komst tot werkelijkheid gemaakt. Wat verwacht werd was al gekomen, wat werd voorafgebeeld was al zichtbaar.

De schaduwen mogen ons het zicht niet belemmeren. Ze moeten verdreven worden, wij moeten het licht kunnen zien. Hoe dan? In Christus. Want daarom staat er geschreven: "In uw licht zullen wij licht zien." En ook: "Voor hen die woonden in de schaduw van de dood is licht opgegaan." De zieke is genezen, en u zeurt over zijn bed? De Heer zei de man zijn houten bed te dragen: dezelfde Heer die voor hem aan het houten kruis zou hangen! Wat een dom gebrek aan eerbied van de joden. Ze zagen die man liggen en nu zien ze hem lopen. En hem dan verwijten dat hij zijn bed draagt? Hij die het vermogen gaf om te lopen gaf hem ook de kracht om te dragen. Wees christen, jood, en begrijp de betekenis van de sabbat. Zolang je jood blijft kun je de sabbat wel onderhouden, maar begrijpen kun je hem niet. Alleen als je overstapt op de Waarheid kun je je echt eigen maken wat je al viert.

Overstappen op Christus

Wat betekenen die woorden "kun je je echt eigen maken wat je viert"? Wel, door op sabbat niets te doen kun je een rustdag vieren. Alleen als je op Christus overstapt kun je de eeuwige rust bereiken. Anders blijf je in de schaduw, buiten het licht. Stap dus over op Christus, dan wordt de sluier weggenomen. Paulus zegt het zo: "Tot op heden ligt

er een sluier over hun hart, telkens wanneer Mozes wordt voorgelezen. Die sluier wordt niet weggenomen, omdat alleen Christus hem laat verdwijnen." Het is de sluier die verdwijnt, niet Mozes. De sluier, niet de wet. U ziet het, de Heer kwam en de sluier verdween: toen Hij aan het hout hing scheurde het voorhangsel in tweeën.

Wat een groot mysterie! Wat een onuitsprekelijk geheim! De overtreders van de wet hebben de maker van de wet aan het kruis geslagen, en de geheimenissen van de wet werden zichtbaar! Was dat kruis niet de sleutel? Het hield de Heer vast en maakte los wat opgesloten was. Toch hielden de joden ook na het scheuren van het voorhangsel hun gezicht bedekt. "Maar wij," zegt Paulus, "die met onbedekt gelaat de heerlijkheid van de Heer aanschouwen, worden tot gelijkenis met Hem omgevormd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, door de Geest van de Heer."

De joden beschikten over de wet in steen. Ach, hadden ze die maar in hun hart, dan hoorden ze bij ons. Laten wij, broeders en zusters, de wet in ons hart hebben en die tonen, niet door er hoog over op te geven maar door onze goede werken. Geef aalmoezen, het is er tijd voor. Laat zien dat u vrucht draagt: laat mij plezier hebben van mijn werk. Tegen een zieke kun je niet zeggen: "Sta op en loop." Je kunt wel zeggen: "Blijf maar liggen en eet, totdat je weer op kunt staan." Een zieke kun je niet genezen, maar een naakte kun je wel kleden. Doe wat u kunt. God verlangt niet van u wat u niet kunt.

Vragen:

1. Wat is volgens Augustinus een goede invulling van de sabbat?
2. Soms hoor je kinderen klagen dat ze op de zondag niets mogen doen. Wat kun je op grond van bovenstaande tekst tegen ze zeggen wat ze wél mogen doen?
3. Augustinus zegt in bovenstaande tekst dat de joden bij 'ons' horen. Ben jij het met hem eens? Wat zullen de joden hier zelf van vinden?
4. Augustinus zegt dat God uitrust en onafgebroken werkt. Hoe kunnen we dat uitleggen aan leerlingen?
5. Tijdens de vertellingen uit het Nieuwe Testament komen we telkens tegen dat Jezus dwars ingaat tegen de gevestigde mening over de sabbat. Waarom deed Jezus deze genezingen juist op de sabbat?
6. De zondag is de mooiste dag van de week. Hoe kun je als leerkracht ervoor zorgen dat kinderen de zondag zó gaan beleven?